

ประสบการณ์เกี่ยวกับศรินครินทร์เวชสาร

ประวัติความเป็นมา

ผมได้เข้าร่วมกองบรรณาธิการวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ เมื่อ 23 กันยายน 2525 ตามคำเชิญของบรรณาธิการ (อาจารย์วีระพล คู่คงวิริยะพันธ์) ในขณะนั้นวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ จัดทำเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะความรู้ทางด้านสุขภาพ อนามัยและวิทยาศาสตร์ประยุกต์แก่ประชาชน จัดพิมพ์ราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ สำหรับวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ฉบับผนวก เป็นวารสารวิชาการเฉพาะทาง สำหรับอาจารย์นักวิชาการ นักศึกษาและผู้สนใจในวงการณ์นั้น จัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2528 ที่ประชุมกองบรรณาธิการวารสารได้เสนอให้มีการปรับปรุงวารสาร เพื่อให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยฉบับปกติให้ออกปีละ 4 ฉบับ ตามเดิม แต่ปรับปรุงรูปเล่ม เนื้อหาให้ดีขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับวารสารทางสุขภาพที่ดีในท้องตลาดได้ ส่วนวารสารฉบับผนวก ให้ปรับปรุงทั้งรูปแบบและคุณภาพ และให้ออกปีละ 4 ฉบับ พร้อม ๆ กับฉบับปกติ แต่ในการประชุมร่วมของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของคณะฯ และกองบรรณาธิการวารสาร เมื่อ 20 ธันวาคม 2528 ได้มีการปรึกษาหารือกันเรื่องการปรับปรุงวารสาร โดยรองคณบดีฝ่ายวิชาการ ในขณะนั้น ได้เสนอให้รวมวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ ของคณะแพทยศาสตร์ กับขอนแก่นเวชสารของโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น เพื่อให้มีงบประมาณในการจัดทำและปรับปรุงวารสารมากขึ้น แต่ที่ประชุมได้พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ในการรวมวารสารอย่างละเอียดและมีมติไม่รวมวารสารทั้งสองแห่งเข้าด้วยกัน ตามที่รองคณบดีฝ่ายวิชาการเสนอ นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอให้ยุบวารสารฉบับปกติ และให้มีการปรับปรุงวารสารฉบับผนวกเป็นวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ แต่เพียงฉบับเดียว และปรับปรุงคุณภาพให้เป็นวารสารฉบับวิชาการที่มีมาตรฐานต่อไป ที่ประชุมได้พิจารณากันและมีความเห็นแตกต่างกันมาก จึงหาข้อยุติโดยการลงคะแนนเสียงผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการยุบวารสารฉบับปกติ และให้ทำฉบับผนวกให้เป็นวารสารวิชาการของคณะแพทยศาสตร์เพียงฉบับเดียว แต่เมื่อนำผลดังกล่าวเข้าที่ประชุมกรรมการคณะฯ คณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์เห็นควรให้ทำเป็น 2 ฉบับตามวัตถุประสงค์เดิมที่เคยตั้งไว้ โดยพิมพ์ฉบับปกติปีละ

4 ฉบับ และฉบับผนวกปีละ 4 ฉบับ เช่นเดียวกันและมีความเห็นว่าอาจแบ่งคณะจัดทำวารสารออกเป็น 2 ชุดก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้ขึ้นกับการพิจารณาของกองบรรณาธิการ วันที่ 10 มกราคม 2529 ผมได้รับการทาบทามและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการให้ทำหน้าที่บรรณาธิการบริหารต่อจากบรรณาธิการท่านเดิมที่ลาออกไป ผมและกองบรรณาธิการชุดใหม่ได้ประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2529 ได้พิจารณานโยบายในการจัดทำวารสารดังนี้

1. จัดพิมพ์วารสารเป็น 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งเป็นวารสารสำหรับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไป อีกฉบับหนึ่งเป็นฉบับวิชาการทางการแพทย์ สำหรับแพทย์ อาจารย์แพทย์ และบุคลากรทางสาธารณสุข

2. วารสารสำหรับประชาชนมีชื่อว่า “วารสารศูนย์แพทยศาสตร์” เป็นวารสารวิชาการทั่วไป สำหรับนักศึกษาและประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางด้านสุขภาพ อนามัยและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ แก่ประชาชนโดยจัดพิมพ์ออกราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับๆ ละ 1,000 เล่ม แจกจ่ายเผยแพร่ไปยังห้องสมุดโรงเรียนต่างๆ และจำหน่ายให้กับสมาชิกในอัตราปีละ 30 บาท และมีวงจำหน่ายตามร้านขายหนังสือทั่วไป

3. วารสารฉบับวิชาการมีชื่อว่า “ศรินครินทร์เวชสาร” เป็นวารสารวิชาการทางการแพทย์ สำหรับแพทย์ อาจารย์แพทย์ และบุคลากรทางสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัยและการค้นคว้าทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ตลอดจนเผยแพร่ผลงานและข่าวสารของโรงพยาบาลศรินครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจัดพิมพ์ราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับๆ ละ 1,000 เล่ม แจกจ่ายไปยังโรงพยาบาลและห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ทั่วประเทศจำหน่ายให้กับสมาชิกในอัตราปีละ 100 บาท ทั้งนี้ไม่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด เนื้อหาของศรินครินทร์เวชสาร ประกอบด้วย นิพนธ์ต้นฉบับ รายงานผู้ป่วย บทพื้นวิชา บทสัมมนาวิชาการ บทความย่อวารสาร และจดหมายถึงบรรณาธิการ

4. เหตุผลที่ใช้ชื่อว่า “ศรินครินทร์เวชสาร” (Srinagarind Medical Journal) นั้น เนื่องจากคณะแพทยศาสตร์ทุกแห่งมีวารสารวิชาการประจำคณะฯ เช่น สารศิริราช รามาธิบดี เวชสาร จุฬาลงกรณ์เวชสาร และเชียงใหม่เวชสาร เป็นต้น

แต่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่มีวารสารวิชาการทางการแพทย์ประจำ เช่นเดียวกับสถาบันอื่นๆ ทางกองบรรณาธิการชุดใหม่ จึงจัดพิมพ์ศรีนครินทร์เวชสารเพื่อให้เป็นวารสารวิชาการทางการแพทย์ประจำคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และยังเป็นการประชุมสัมพันธ์ เผยแพร่ชื่อเสียงของโรงพยาบาลให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางอีกด้วย

ผมได้เสนอเรื่องนี้เข้าที่ประชุมกรรมการคณะฯ เพื่อพิจารณา และที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ แต่ให้แก้ไขชื่อภาษาอังกฤษของวารสารเป็น “Srinagarind Hospital Medical Journal” หลังจากนั้นผมได้ดำเนินการดังนี้

- ติดต่อขออนุญาตจัดพิมพ์วารสารศรีนครินทร์เวชสาร จากกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น
- ติดต่อขอเลขรหัสประจำวารสาร (ISSN) จากหอสมุดแห่งชาติได้เลขที่ ISSN 0857-3123
- ขออนุมัติงบประมาณในการจัดทำวารสารศูนย์แพทย์ และศรีนครินทร์เวชสารได้เงิน 180,000 บาท/ปี
- ติดต่อขอเงินสนับสนุนจากบริษัท ยา และเครื่องมือแพทย์ โดยพิมพ์ใบแจ้งความโฆษณาผลิตภัณฑ์ของบริษัทดังกล่าว ลงในศรีนครินทร์เวชสาร
- เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแบบปก รูปเล่ม และเนื้อหาของวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ ได้นำอ่านมากขึ้น
- เสนออธิการบดี แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำวารสารศูนย์แพทยศาสตร์ และศรีนครินทร์เวชสาร (คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 1772/2529)
- เสนออธิการบดี แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการของศรีนครินทร์เวชสาร (คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 1773/2529)
- ติดต่อรองคณบดีฝ่ายวางแผนและรองคณบดีฝ่ายวิชาการเพื่อขออัตราลูกจ้างชั่วคราวมาช่วยงานธุรการ และงานจัดการของวารสาร จำนวน 2 ตำแหน่ง แต่ทางคณะฯ พิจารณาให้อัตราลูกจ้างชั่วคราวเพียง 1 ตำแหน่ง

การดำเนินงาน

การจัดทำศรีนครินทร์เวชสารในระยะแรก มีปัญหาและอุปสรรคในด้านสถานที่ทำงานและคนทำงาน ที่ทำการของวารสารเดิม เป็นห้องเล็กๆ อยู่ข้างลิฟท์ชั้น 3 ของอาคารผู้ป่วยใน (ทางเดินเข้าตึก 3ง) ภายในห้อง มีโต๊ะทำงานระดับ 3 จำนวน 1 ชุด และเครื่องพิมพ์ดีดเก่าๆ 1 เครื่อง (ยืมจากงานสารบรรณ คณะแพทยศาสตร์) นอกจากนั้น กองบรรณาธิการวารสารไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงาน ผมโชคดีที่ได้รับ ความกรุณาจากท่านหัวหน้าภาควิชารังสีเอื้อเพื่อให้ใช้สถานที่

ของภาควิชารังสีเป็นที่ทำการชั่วคราวของกองบรรณาธิการ และได้ขอลูกจ้างชั่วคราว 1 ตำแหน่ง มาทำหน้าที่ธุรการและจัดการ ซึ่งได้รับความกรุณาอย่างดีจากท่านรองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาในขณะนั้น

กองบรรณาธิการศรีนครินทร์เวชสาร มีความมุ่งมั่นที่จะทำวารสารทางวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีคุณภาพเป็นหน้าเป็นตาของคณะฯ และมีมาตรฐานสูง เพื่อให้ได้รับการอ้างอิงใน Index Medicus เรา กำหนดให้ต้นฉบับต้องมีชื่อเรื่อง บทคัดย่อ ตารางและคำบรรยายประกอบภาพ เป็นภาษาอังกฤษด้วย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเอกสารอ้างอิง เราได้กำหนดให้ใช้แบบอย่างของ Index Medicus ที่เรียกว่า “Vancouver style”

การจัดทำศรีนครินทร์เวชสารฉบับแรก มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนบทความเนื่องจากเป็นวารสารใหม่ ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย แต่หลังจากที่กองบรรณาธิการได้ช่วยกันประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานวารสารฉบับแรกที่ออกมาทำให้มีผู้เขียนให้ความสนใจส่งบทความมาเป็นจำนวนมาก มีบทพื้นวิชาการและรายงานการวิจัยที่ส่งมาจากนอกคณะแพทยศาสตร์มากพอสมควร เราทำวารสารตามแบบมาตรฐานสากล เมื่อมีผู้เขียนส่งบทความมา เราจะส่งใบแจ้งว่าได้รับบทความแล้วหลังจากที่ส่งคณะกรรมการที่ปรึกษาช่วยพิจารณาแล้ว เราก็ส่งใบตอบรับตีพิมพ์หรือส่งคืนเพื่อแก้ไข ดังนั้น ผู้เขียนจะได้รับการติดต่อจากเราอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่กองบรรณาธิการศรีนครินทร์เวชสารชุดแรกปฏิบัติหน้าที่ เราไม่มีอุปสรรคเกี่ยวกับจำนวนบทความและสามารถออกวารสารได้ใกล้เคียงกับกำหนดเวลา และเมื่อวันที่ส่งมอบงานต่อให้บรรณาธิการคนต่อไป เรามีบทความที่ reviewers พิจารณาแล้ว รอตีพิมพ์อีก 48 เรื่อง ซึ่งสามารถใช้พิมพ์วารสารศรีนครินทร์เวชสารได้ต่อไปอีก 1 ปี (4 ฉบับ) โดยไม่ต้องหาบทความเพิ่มอีก

ในปี พ.ศ. 2531 เราให้ผู้เขียนสามารถส่งต้นฉบับเป็น diskette ได้ เนื่องจากทางโรงพิมพ์ได้จัดหา LCI card (Linotype Communication Integrate) สำหรับแปลงสัญญาณจากไมโครคอมพิวเตอร์ระบบ pc ให้เป็นสัญญาณของคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในเครื่องเรียงพิมพ์ (computerized type setting) ได้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาในการพิมพ์ต้นฉบับใหม่ เนื่องจากต้นฉบับของศรีนครินทร์เวชสาร ส่วนใหญ่เป็นตัวพิมพ์จากเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ระบบ pc ของภาควิชาต่างๆ อยู่แล้ว การส่งต้นฉบับ เป็น diskette จะช่วยย่นระยะเวลาของงานพิมพ์ ทำให้ขั้นตอนในการจัดพิมพ์รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ การส่งต้นฉบับเป็น diskette ยังช่วยลดงานด้านพิสูจน์อักษร เพราะถ้าต้นฉบับใน diskette ที่ผู้เขียนได้ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้ว สัญญาณที่ผ่าน LCI จะเปลี่ยนเป็นสัญญาณในเครื่องเรียง

พิมพ์ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้การพิมพ์คำผิ
น้อยลง และไม่ต้องเสียเวลาในการตรวจแก้ไขคำผิอีก

ปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงของการดำเนินงานของศรี
นครินทร์เวชสารในระยะแรก อยู่ที่การเริ่มต้นจากศูนย์
วารสารไม่มีหน่วยงานรองรับ ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงาน
แต่ผมโชคดีที่มีกองบรรณาธิการที่เข้มแข็งทุกคนช่วยกันทุ่มเท
กำลังและความสามารถจนสามารถฝ่าอุปสรรคดังกล่าว
มาได้ ผมยังโชคดีที่มีผู้บริหารที่มองเห็นว่าวารสารเป็นหน้า
ตาของคณะฯ และช่วยสนับสนุนเป็นอย่างดี และผมมีแรง
และกำลังใจในการทำงานทุ่มเทมากขึ้น เมื่อเห็นผลงานที่ดี
ขึ้นตามลำดับ เรามีจำนวนสมาชิกวารสารและจำนวนผู้
สนับสนุนลงโฆษณาในศรีนครินทร์เวชสารเพิ่มขึ้นตลอด
(ดูตารางประกอบ)

ตารางที่ 1 จำนวนสมาชิกวารสาร (หน่วย = คน)

จำนวนสมาชิก	2529	2530	2531
วารสารศูนย์แพทย์	179	293	462
ศรีนครินทร์เวชสาร	68	115	158
รวม	247	408	620

ตารางที่ 2 จำนวนเงินสนับสนุนการจัดทำ
ศรีนครินทร์วารสาร (หน่วย = บาท)

ปี พ.ศ.	จำนวนเงินสนับสนุน
2529	93,600
2530	66,840
2531	72,000

หมายเหตุ : ค่าจัดพิมพ์ ศรีนครินทร์เวชสารขณะนั้น 25,000 บาท
ต่อจำนวน 1,000 เล่ม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศรีนครินทร์เวชสาร

1. ศรีนครินทร์เวชสาร ได้รับการจัดพิมพ์มานานพอ
สมควรแล้ว ปัจจุบันวารสารมีหน่วยงานรับผิดชอบและมี
บุคลากรช่วยทำงานมากขึ้นปัญหาในการจัดการก็ควรจะค่อยๆ
หมดไป แต่สิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่ก็คือ คุณภาพของบท
ความที่ลงตีพิมพ์ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดี ก็ต้องการได้รับ
การตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำ แต่การที่จะได้รับการยอมรับว่า
เป็นวารสารชั้นนำ ก็ต้องมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดี การที่
วารสารได้รับการพิจารณาเข้าสู่ Index Medicus หรือ Current
Content ได้ก็จะเป็นการประกันคุณภาพของวารสารไปในตัว
ซึ่งผมคิดว่าศรีนครินทร์เวชสารควรจะไปถึงจุดนั้น

2. การที่จะเป็นวารสารชั้นนำที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน
ระดับสากลได้นั้นจะต้องมีความต่อเนื่อง ความสม่ำเสมอ
ต้องไม่มีความผิดพลาดทางด้านพิสูจน์อักษรต้องไม่มีความ
คลาดเคลื่อนทางด้านข้อมูล เช่นเลขรหัสประจำ (ISSN) ของ
วารสารบางฉบับพิมพ์เป็น ISSN 0857 3132 ซึ่งตัวเลขรหัส
ประจำวารสารที่ถูกต้องคือ ISSN 0857 3123 หรือการพิมพ์
ชื่อและคุณวุฒิของผู้เขียน หรือของกองบรรณาธิการ หรือแม้
แต่ของตัวบรรณาธิการเองผิด เป็นต้น การพิสูจน์อักษรไม่ดี
ทำให้คุณค่าของวารสารด้อยลงไปมาก ถึงแม้ว่าจะเป็นผล
งานวิจัยที่ดีเด่นเพียงใดก็ตามและผมคิดว่า ผู้ส่งผลงาน
นั้นลงตีพิมพ์ก็ไม่อยากที่จะส่งมาลงตีพิมพ์อีกต่อไป

3. รายได้หลักที่ใช้ในการจัดพิมพ์วารสารมาจากเงิน
สนับสนุน ลงแจ้งความโฆษณาผลิตภัณฑ์ของบริษัทเครื่อง
มือแพทย์ต่างๆ กรรมการจัดทำรายได้เพียงคนเดียวไม่
สามารถทำงานครอบคลุมได้ทั้งหมด กองบรรณาธิการทุก
คนต้องช่วยกันติดต่อขอเงินสนับสนุนให้ เพียงพอสำหรับ
การจัดพิมพ์วารสาร โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณจากทางคณะฯ

ศรีนครินทร์เวชสารเป็นวารสารวิชาการทางการแพทย์ของ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เผยแพร่ผลงาน
ทางวิชาการและข่าวสารของคณะแพทย์ ถือเป็นหน้าเป็นตา
ของคณะฯ ผมเชื่อว่า กองบรรณาธิการทุกชุดที่ผ่านมาใน
อดีตได้ทุ่มเททั้งกำลังและความสามารถที่มีอยู่พัฒนา
วารสารของคณะฯ ให้ดีขึ้นตามลำดับ และเชื่อมั่นอีกว่า กอง
บรรณาธิการชุดต่อไป ก็คงจะช่วยกันปรับปรุงวารสารให้มี
คุณภาพที่ดีขึ้น และเข้าสู่มาตรฐานสากลได้ในอนาคต

ยศนันต์ ยศไพบุลย์
Yosanan Yospaiboon

